

מקורות לפרשת תולדות תשפג

1. **אברבנאל השאלה החמישית:** מה ראתה רבקה להסיר את הברכה מעשו, בהיותו בנה הגדול ולו משפט הברכות? ומשלוח מדנים לא לעזר ולא להועיל בין אחים, כי אם שקר והונאה לבטלה? השאלה השישית: איך חשבה שהברכות שייתן יצחק **בחשבו שהוא עשו** יועילו ליעקב? והרי הכל הולך אחר הכוונה ... ולא עלה על לב יצחק לתתם לו? ... אלא ידעה בדבר ה' ש'רב יעבוד צעיר' ומפני זה דעתה שיעקב עיקר הבית, אלא שחששה שמא עשו יתברך מפי יצחק ומכח ברכתו יתאמץ כח כנגד יעקב ותרבה הקטטה ... לכן השתדלה בתקוותה שכאשר תחול רוח ה' על יצחק לברך העומד בין ידיו, ישים [ה'] דבר בפיו ויגידהו **כפי הגזור לפניו** [שיעקב הוא המבורך]. ואין ספק שלא הגידה רבקה ליצחק לעולם הנבואה ... אולי משום שמצניעותה שהלכה לדרוש בלי רשותו, העלימה אותו ... וגם עתה לא רצתה לומר לו, כי אולי מאהבת יצחק את עשו, לא יברך את יעקב ויניח הכול בידי שמים.

2. **בראשית כז:** וישלח יצחק את יעקב אל לבן בן בתואל הארמי אחי רבקה **אם יעקב ועשו - רש"י:** איני יודע מה בא ללמדנו. **חזקוני:** שלטובת שניהם התכוונה כדכתיב 'למה אשכל גם שניכם יום אחד'. **בראשית לה, ח:** ותמת דברה מינקת רבקה ותקבר מתחת לבית אל תחת האלון ויקרא שמו אלון בכות **- רש"י:** שם נתבשר באבל על מות אמו ו'אלון' בלשון יונוי 'אחר'. [בכי על אחר, לא על המינקת אלא על רבקה]. **רמב"ן:** בעבור היות עשו יחידי בקבורתה, פחדו מקללת הבריות ולא יהיה לה לכבוד.

3. **בראשית רבה סב, טז:** אמר ר' שמעון בן גמליאל: כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שמשתי אותו אחד ממאה **ממה שמש עשו את אביו**. בשעה שהייתי משמש את אבא, הייתי משמשו בבגדים מלוכלכין ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים, אבל עשו, בשעה שהיה משמש את אביו, לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות. אמר אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות.

תורה אור כ, ג: בעשיו היו ניצוצות כמו רבי מאיר, ואונקלוס ושמעיה ועובדיה. **מדבר קדמות להחיד"א ערך גרים:** גרים מאדום באים אך לא מישמעאל.

תרגום יונתן לבראשית נ, ג: נטלו אותו בניו לארץ כנען, ונשמע הדבר לעשו הרשע ולקח מהר שער חיילים רבים, והגיע לחברון ולא נתן ליוסף לקבור את אביו במערת המכפלה. מיד רץ נפתלי למצרים וחזר באותו יום, והביא שטר שבו וויתר עשו ליעקב על חלקו במערה. הוא רמז לחשים בן דן והוא נטל חרב וחתך את ראשו של עשו, והיה ראשו של עשו מתגלגל לתוך המערה ונח בחיקו של יצחק אביו. בניו של עשו נטלו את גופו וקברו אותו בחצר המערה.

תורת חיים תולדות 306: הטעם שאהב יצחק לעשו, כי שורש עשו מניצוצות דעולם התוהו שנפל למטה ברע גמור ... ולכן רצה להעלות הרע לשורשו בגבורות עליונות דקדושה על ידי תשובה, שיכול הנופל להעלות ... כמו רבי אלעזר בן דורדייא שקנה עולמו בשעה אחת ... אבל רצתה רבקה שיהיה עליה דעשו על ידי יעקב דווקא, שהוא צדיק גמור בתורה ומצוות. ובאופן שיעשה במרמה שילבש בגדי עשו ויאמר 'אנכי עשו בכורך', שזה כמו צדיק גמור שנעשה בעל תשובה ... אבל תשובה לבדה בלי תורה ומצוות [כמו אצל אלעזר בן דורדייא] לא יועיל, שאין בירור דעשו רק על ידי יעקב דווקא.

4. **בראשית רבה עה, א:** וישלח יעקב מלאכים אל עשיו – רב הונא אמר (משלי כו): 'מחזיק באזני כלב עובר, מתעבר על ריב לא לו' ... אמר הקב"ה ליעקב: **לדרכו היה מהלך ואתה משלח אצלו!?** **בראשית לב:** כה תאמרן לאדני לעשו, כה אמר **עבדך** יעקב עם לבן גרתי ואחר עד עתה:

מאמר וכל בניך תשמא: כתיב 'עם לבן גרתי ואחר עד עתה', ומשמעות הכתוב הוא **שיעקב היה צריך לבוא תחילה אל עשו ונתן טעם על זה שנתאחר אליו!** כי עם לבן גרתי ואחר עד עתה ... אלא הברכות שבירך יצחק את יעקב הן **בכדי לברר את עשו**, אלא בכדי שיוכל לברך את עשו היה צריך להיות תחילת עבודתו בבית לבן. וזהו מה שאמר 'עם לבן גרתי ואחר עד עתה', דהטעם על שנתאחר ללכת לעשו לבררו עד עתה אף שהוצרך לבררו תיכף לאחר שקיבל הברכות, הוא כי עם לבן גרתי ותריג מצוות שמרתי ולאחר שגמר עבודתו בבית לבן, שלח מיד עם עשו לבררו.

בראשית רבה עה, כ: רבי אבין בשם רבי חוניא אמר: **ט' שנים היה מכבד את עשו באותו דורון.**